

**UCHWAŁA NR IX/89/2019
RADY MIEJSKIEJ W TUCHOWIE**

z dnia 29 maja 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Sprawozdania z realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Gminy Tuchów na lata 2016-2021 za 2018 r.**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, 1693, 2192, 2245, 2354, 2529, z 2019 r. poz. 271, 730 i 752) Rada Miejska w Tuchowie uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Sprawozdanie z realizacji „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na obszarze Gminy Tuchów na lata 2016-2021” za 2018 r. w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Tuchowie

mgr Stanisław Obrzut

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEJ STRATEGII
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DLA GMINY TUCHÓW NA LATA
2016-2021

ZA 2018 ROK**

Spis treści

1. ZAŁOŻENIA BADAŃ MONITORUJĄCYCH.....	3
2. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA GMINY TUCHÓW	3
3. SYSTEM EDUKACJI W GMINIE TUCHÓW	6
4. KULTURA	7
5. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	8
6. RYNEK PRACY I BEZROBOCIE W GMINIE TUCHÓW	9
7. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W GMINIE TUCHÓW	11
8. PRZEMOC W RODZINIE	15
9. PROBLEM ALKOHOLOWY	16
10. WSPIERANIE RODZINY	17
11. POMOC SPOŁECZNA. ZAGROŻENIE MARGINALIZACJĄ I WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	17
12. CHARAKTERYSTYKA DOMINUJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GOSPODARSTW DOMOWYCH OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ.....	20
13. WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW W 2017 ROKU	23
14. SPIS TABEL I WYKRESÓW	28

1. Założenia badań monitorujących

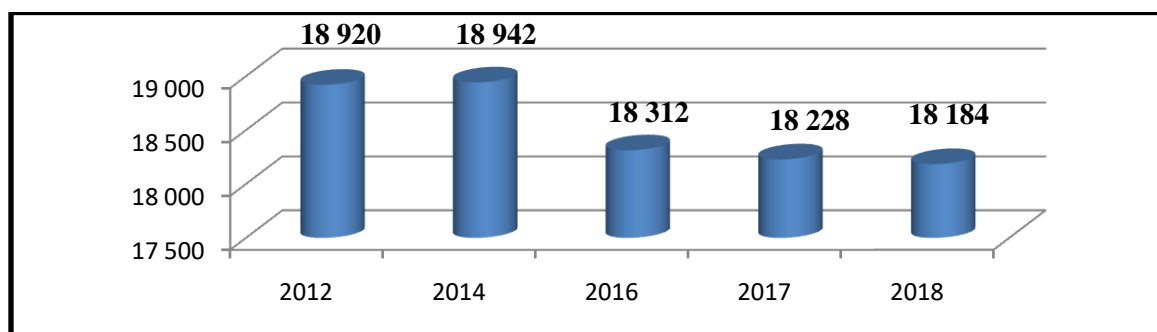
Raport z monitoringu wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tuchów na lata 2016-2021 w 2018 roku został przygotowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie. Dokument składa się z dwóch części. Pierwsza część obejmuje diagnozę zjawisk i problemów społecznych. W prezentowanej obecnie pracy, poza analizą pierwotnego badania diagnostycznego dokonanego w ramach opracowanej Strategii (...), wszędzie gdzie to tylko było możliwe, dokonano porównań wyników. Obecna diagnoza łączy w sobie elementy analizy z analizą porównawczą. Druga część raportu obejmuje analizę stopnia realizacji Strategii – realizacja założeń w poszczególnych priorytetowych kierunkach działań. Monitoring założeń obejmuje stopień realizacji przedsięwzięć w ramach wyznaczonych celów strategicznych oraz kierunków działania. Celem zmonitorowania zostały określone wskaźniki realizacji, dzięki którym istnieje realna możliwość określenia stopnia realizacji założonych celów oraz kierunków działań.

2. Struktura demograficzna Gminy Tuchów

Prezentacja wyników badań monitorujących z roku 2018 na temat struktury demograficznej gminy rozpoczyna charakterystyka liczby osób zamieszkałych na obszarze gminy.

Zbiór danych, którymi zespół badawczy posługiwał się w trakcie studiów, to dane zastane Urzędu Miejskiego w Tuchowie - które zostały poddane tzw. analizie wtórnej. Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę mieszkańców gminy. Badania począwszy od 2012 roku wykazały tendencję malejącą liczby mieszkańców.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Tuchów w latach 2012 – 2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Na terenie Gminy Tuchów w roku monitorowanym mieszkało ogółem **18 228** osób. Nastąpiło zmniejszenie się liczby mieszkańców od 2012 roku o 736 osoby.

Badanie obejmowało również liczbę mieszkańców zamieszkałych na obszarze gminy ze względu na miejscowość zamieszkania. W stosunku do 2012 roku nastąpiło zmniejszenie się liczby mieszkańców we wszystkich miejscowościach. W samym mieście Tuchowie liczba mieszkańców zmniejszyła się o 302 osoby. W Jodłówce Tuchowskiej ubyło 65 mieszkańców, w Łowczowie 57, w Karwodrzy 55 osób, a w Dąbrówce Tuchowskiej 48 osób. Dane dotyczące zmian liczby mieszkańców gminy w poszczególnych latach dla każdej miejscowości zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Tuchów w latach 2012-2018 ze względu na miejscowość zamieszkania

	2012 rok		2014 rok		2016 rok		2017 rok		2018 rok	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
Buchcice	716	3,8	711	3,8	683	3,7	687	3,8	687	3,7
Burzyn	1391	7,4	1409	7,4	1388	7,6	1369	7,5	1355	7,5
Dąbrówka Tuchowska	868	4,6	847	4,5	818	4,5	818	4,5	820	4,5
Jodłówka Tuchowska	1403	7,4	1398	7,4	1352	7,4	1344	7,4	1338	7,4
Karwodrza	941	5,0	936	4,9	904	4,9	884	4,9	886	4,8
Lubaszowa	828	4,4	817	4,3	778	4,2	776	4,2	792	4,4
Łowczów	503	2,7	475	2,5	463	2,5	462	2,5	446	2,5
Siedliska	2402	12,7	2435	12,9	2379	13,0	2352	12,9	2371	13,0
Trzemesna	473	2,5	473	2,5	456	2,5	455	2,5	446	2,5
Meszna Opacka	536	2,8	549	2,9	528	2,9	517	2,8	511	2,8
Piotrkowice	1018	5,4	1045	5,5	1001	5,5	1001	5,5	999	5,5
Zabłędza	877	4,6	867	4,6	857	4,7	859	4,7	871	4,8
Tuchów	6964	36,8	6980	36,8	6705	36,6	6704	36,8	6662	36,6
Razem Gmina	18920	100,0	18942	100,0	18312	100,0	18228	100,0	18184	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Kolejną cechą demograficzną, która została poddana analizie wtórnej w ramach badania monitorującego jest wiek mieszkańców gminy. Mieszkańców zbadano pod kątem ekonomicznych grup wiekowych. Prezentuje to poniższa tabela.

Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Tuchów w latach 2012-2018, ze względu na ekonomiczne grupy wiekowe

Rok	Wiek przedprodukcyjny				Wiek produkcyjny				Wiek poprodukcyjny			
	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Razem %	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Razem %	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Razem %
2012	1930	2081	4011	21,2	5462	6099	11561	61,1	1991	1357	3348	17,7
2014	1868	2000	3868	20,4	5475	6158	11633	61,4	2001	1440	3441	18,2
2016	1801	1928	3729	20,4	5409	6109	11518	62,9	2048	1017	3065	16,7
2017	1786	1878	3664	20,1	6102	5444	11546	63,3	1975	1043	3018	16,6
2018	1791	1860	3651	20,1	5379	6144	11523	63,4	2028	982	3010	16,5

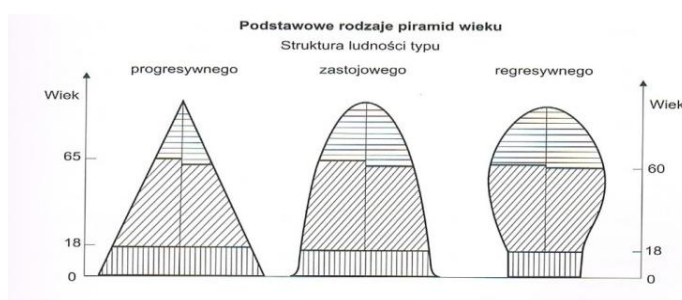
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Udział procentowy mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym w badaniu początkowym wynosił 21,2%. W 2018 roku zmniejszył się do 20,1%. Nastąpiło zmniejszenie się liczby mieszkańców w tej kategorii wiekowej o 360 osoby, tj. o 1,1 punktów procentowych. Z kolei udział procentowy osób w wieku poprodukcyjnym z roku na rok zmniejsza się, co widoczne jest w zestawieniu zawartym w tabeli powyżej. W 2018 roku udział tej grupy wiekowej wyniósł 16,5%.

Dokonując analizy demograficznej określonej zbiorowości uwzględniono odniesienie jej układu do modelu struktury ludności według płci i wieku zwanego piramidami wieku. Ich wykresy wraz z opisem zaprezentowano poniżej.

Model pierwszy wskazuje na społeczeństwo rozwijające się, gdzie przewaga jest osób młodych, charakteryzuje się dużym przyrostem naturalnym. Dominację stanowią kobiety w wieku 20–35 lat i mężczyźni w wieku 40–50 lat. W wieku powyżej 65 lat dominują kobiety. Drugi model – zastojowy, jest charakterystyczny dla społeczeństw, w których obserwuje się długie dożywanie seniorów – powyżej 15 %. W tym modelu odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 25 %, zerowy przyrost naturalny, a wskaźniki urodzeń i zgonów są do siebie zbliżone. Trzeci model – regresywny, to społeczeństwo, w którym liczebność urodzeń jest mniejsza niż liczba zgonów, co w długotrwałej perspektywie doprowadzić może do wymarcia danej populacji.

Wykres 2. Podstawowe rodzaje struktur ludności według płci i wieku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie J.Z Holzer: *Demografia*. Warszawa 2003.

Jeśli udział procentowy osób w wieku przedprodukcyjnym jest tożsamy z udziałem osób najstarszych, mówimy o stabilnej sytuacji demograficznej (stagnacja). Taką sytuację zaobserwowano w Gminie Tuchów w 2012 roku. Analiza danych z monitoringu dowiodła, że w 2018 roku udział osób młodych był wyższy od udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Nastąpiło również zmniejszenie się udziału procentowego osób w wieku poprodukcyjnym. Zatem Gmina Tuchów nadal pozostaje gminą o w miarę stabilnej sytuacji demograficznej (stagnacja).

Mieszkańcy gminy w wieku powyżej 85 roku życia.

Zjawisko starzenia się ludności będzie się pogłębiać, dlatego też należy podejmować działania mające na celu pomoc osobom w wieku sędziwym w ich życiu codziennym, w ich integracji ze społeczeństwem jak również podejmować działania mające na celu przeciwdziałanie ich marginalizacji.

Grupa osób w wieku powyżej 85 roku życia w 2012 roku stanowiła 1,5% ogółu mieszkańców (278 osób). W roku monitorującym łączna liczba osób wynosiła 387, stanowiąc 2,13 % społeczeństwa gminy. Zwiększenie się udziału procentowego tych osób o 0,63 punktów procentowych w przeciągu 6 lat, potwierdza, że należy stale monitorować dane demograficzne również tej grupy wiekowej.

3. System edukacji w Gminie Tuchów

W Gminie Tuchów obsługą placówek oświatowych zajmuje się Gminna Administracja Oświaty. Wg stanu w roku szkolnym 2018/2019 na terenie gminy funkcjonowało: 8 przedszkoli i 9 oddziałów przedszkolnych, w tym również niepubliczne w szkołach podstawowych, 13 szkół podstawowych (w tym 5 klas trzecich gimnazjów) oraz Szkoła Muzyczna I Stopnia w Tuchowie.

Tabela 3. Liczba dzieci w przedszkolach, liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w latach 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 na terenie Gminy Tuchów

	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Liczba dzieci w przedszkolach	542	417	586	592
Liczba uczniów szkół podstawowych	1216	1307	1287	1612
Liczba uczniów szkół gimnazjalnych	560	572	Klasy III w szkołach podstawowych 376	Klasy III w szkołach podstawowych 154
Liczba uczniów w szkole muzycznej I stopnia	b/d	b/d	b/d	154

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GAO

Podobnie jak miało to miejsce w badaniu z roku ubiegłego liczba uczniów szkół podstawowych (wraz z III klasami gimnazjalnymi) oraz liczba dzieci w przedszkolach zwiększyła się.

W szkołach na terenie Gminy Tuchów w roku bazowym działało 10 świetlic szkolnych, do których uczęszczało około 470 dzieci. Z kolei w roku monitorującym - 2018 - liczba świetlic wynosiła 12, w tym 2 środowiskowe funkcjonujące z ramienia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Liczba dzieci uczęszczających wyniosła 439. Zatem zapotrzebowanie na świetlice jest nadal wysokie i należy utrzymywać świetlice przy szkołach, aby zapewnić dzieciom możliwość spędzania wolnego czasu, w czasie nieobecności rodziców.

4. Kultura

Podstawową jednostką działającą na szczeblu kultury w Tuchowie jest tutejszy Dom Kultury. Organizuje on życie kulturalne miasta i gminy, wspiera działalność promocyjną Urzędu Miejskiego w Tuchowie oraz wspiera realizację programów i projektów współpracy międzynarodowej Tuchowa z miastami partnerskimi Europy. Posiada on filie w Burzynie, Siedliskach i w Jodłówce Tuchowskiej, amfiteatr miejski, Muzeum miejskie, kino „Promień” oraz mobilną scenę. W Domu Kultury oraz jego filiach organizowane są różnego rodzaju imprezy i wydarzenia w których uczestniczyło ok. 31 tys. mieszkańców.

W 2018 roku odbyły się:

- 2 wystawy
- 1 festiwal
- 11 koncertów
- 8 prelekcji, spotkań
- 6 imprez sportowo-rekreacyjnych
- 11 konkursów
- 7 pokazów teatralnych
- 12 imprez interdyscyplinarnych oraz 24 inne wydarzenia plenerowe

Ponadto:

- zajęcia plastyczne (dla 53 uczestników w 6 grupach)
- zajęcia taneczne (dla 86 uczestników w 6 grupach)
- zajęcia umuzykalniające (dla 8 uczestników)
- zajęcia wokalne (dla 5 uczestników)
- zajęcia teatralne (dla 8 uczestników)
- zajęcia szachowe (dla 14 uczestników w 2 grupach)

5. Bezpieczeństwo publiczne

Komisariat Policji w Tuchowie odpowiada za bezpieczeństwo publiczne w gminie. Na potrzeby niniejszego monitoringu, przekazał on dane statystyczne za 2018 rok dotyczące liczby wszczętych postępowań w sprawach o przestępstwa oraz liczby przestępstw stwierdzonych. Łączna liczba stwierdzonych przestępstw na terenie gminy wynosiła 106. Odnotowano także 1 przestępstwo narkotykowe oraz 21 przestępstw drogowych. Prowadzono 6 postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwo spowodowania uszczerbku na zdrowiu, z których 2 zakończyły się wyrokiem. Liczba stwierdzonych przestępstw znęcania się nad osobą najbliższą wyniosła 11. Poniżej zestawiono wybrane rodzaje przestępstw i postępowań przygotowawczych wg kategorii.

Tabela 4. Wybrane rodzaje przestępstw na terenie Gminy Tuchów w latach 2016-2018 roku

	Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych			Liczba stwierdzonych przestępstw		
	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2016 rok	2017 rok	2018 rok
Przestępstwa kryminalne	133	127	121	114	109	106
Udział w bójce lub pobiciu	3	5	0	3	3	0
Uszczerbek na zdrowiu	12	17	6	12	16	2
Przestępstwa gospodarcze	12	15	27	7	8	18
Kradzież rzeczy cudzej	8	17	11	8	18	11
Zniszczenia cudzej rzeczy	9	5	7	6	4	5
Znęcanie nad osobą najbliższą	11	21	14	10	18	11
Przestępstwa narkotykowe	39	1	2	39	1	1
Przestępstwa drogowe	40	26	25	36	25	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KP

Komisariat Policji w Tuchowie przekazał dane statystyczne dotyczące formularzy „Niebieska Karta”. Dane te wskazują, że liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są ofiarami przemocy w rodzinie, według danych procedury NK wyniosła 111, a liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że dopuszczają się przemocy według danych z procedury Niebieskiej Karty – 23. Łącznie Policja wypełniła w 2018 roku 23 formularze „Niebieskiej Karty”.

6. Rynek pracy i bezrobocie w Gminie Tuchów

Pamiętając o założeniu, że badanie podstawowe stanowiło punkt wyjścia do systematycznego monitoringu problemów społecznych w tej gminie, należy zaznaczyć, iż na moment rozpoczęcia analiz przyjęto rok 2012. Badania z roku 2018 są trzecim rokiem badania monitorującego serii studiów monitorujących badanie podstawowe.

Zespół badawczy w ramach przeprowadzonych studiów socjologicznych określił społeczny obraz osoby bezrobotnej w Gminie Tuchów w omawianym okresie. Jest to zatem obraz pełniejszy niż tylko ten wynikający z danych statystycznych.

Tabela 5. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg płci, w latach 2012-2018

	Razem	kobiety	%	mężczyźni	%
2012	1058	527	49,8	531	50,2
2014	932	478	51,3	454	48,7
2016	605	347	57,4	258	42,6
2017	527	312	59,2	215	40,8
2018	485	283	58,4	202	41,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Badanie podstawowe wykazało 1058 osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP, stanowiących 5,6% ogółu mieszkańców. W roku monitorującym udział osób bezrobotnych zmniejszył się do 2,7 % (485 osób), a struktura płci wykazała znaczny udział kobiet.

Analiza danych zamieszczonych w tabeli wskazuje, że warto obserwować zjawiska społeczne dezorganizacji z roku na rok, jako że pozwala to uchwycić istotne zmiany oraz początek pewnego trendu. Badanie wyjściowe wskazywało na brak dysproporcji płci w zbiorowości bezrobotnych mieszkańców zarejestrowanych w dokumentacji Powiatowego Urzędu Pracy. W kolejnych latach ujawniła się zdecydowana przewaga zarejestrowań kobiet nad mężczyznami.

Przedstawione wyniki badania socjologicznego wskazują jednoznacznie, że działania kierowane do osób pozostających bez pracy w gminie powinny uwzględniać potrzeby w głównej mierze kobiet.

Poziom wykształcenia, to kolejna cecha, która różnicuje populację pozostających bez pracy mieszkańców gminy. W całej populacji bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, największą reprezentację stanowiły osoby z wykształceniem

zasadniczym zawodowym. Największy udział procentowy odnotowano zarówno w badaniu podstawowym jak i monitorującym. Zauważa się powolne zmniejszanie się odsetka tych osób w porównaniu do roku podstawowego. Obserwacja wykazała także nadal zwiększenie się udziału osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym z 23,5% do 25,8%. Niepokój budzi także nadal wysoki udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym pozostających w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy.

Tabela 6. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg wykształcenia, w latach 2012-2018

Rok	wyższe		policealne i średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
2012	138	13,0	249	23,5	153	14,5	336	31,8	182	17,2
2014	111	11,9	271	29,1	102	10,9	276	29,6	172	18,5
2016	78	12,9	154	25,5	68	11,2	173	28,6	132	21,8
2017	77	14,6	115	21,8	61	11,5	142	26,9	132	25,0
2018	68	14,0	125	25,8	48	9,9	143	29,5	101	20,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Istotnym wskaźnikiem osób bezrobotnych jest ich wiek. Analiza w 2012 roku wskazała duży udział osób w wieku 18-24 lata i 25-34 lata. W roku monitorującym największy odsetek stanowił przedział 25-34 lata (wzrost o 1,2% w stosunku do roku bazowego). Wzrostowi w porównaniu do roku bazowego uległa także grupa w przedziale osób w wieku 35-44 lata (o 5,9 %). Kolejną grupę, gdzie odnotowano wzrost stanowiły osoby w przedziale 45-54 lata (wzrost o 2%) oraz 55-59 lat (4,1%). Nieznaczne spadki zauważa się w przedziale osób bezrobotnych powyżej 60 lat (spadek o 0,5%). Największy w stosunku do roku bazowego odnotowano w przedziale 18-24 lata (spadek o 15,9%).

Tabela 7. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg wieku, w latach 2012-2018

Rok	18-24 lata		25-34 lata		35-44 lata		45-54 lata		55-59 lat		powyżej 60 lat	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%		
2012	355	33,6	326	30,8	164	15,5	151	14,3	55	5,2	40	
2014	305	32,7	271	29,1	143	15,3	125	13,4	74	7,9	14	3,8
2016	132	21,8	188	31,1	113	18,7	102	16,9	50	8,3	20	1,5
2017	95	18,0	175	33,2	105	19,9	80	15,2	53	10,1	19	3,6
2018	86	17,7	155	32,0	104	21,4	79	16,3	45	9,3	16	3,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Czas pozostawania bez pracy, to kolejna cecha mieszkańców gminy, która dookreśla społeczny obraz osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w 2012 roku jak również w kolejnych latach.

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy w 2018 roku dominowały osoby pozostające bez pracy dłużej niż 2 lata. Nadal udział procentowy tej grupy jest najwyższy i wynosił 25,5 %. Zauważono tendencję spadkową w przedziałach wiekowych od 1 do 3 oraz 3 do 6 miesięcy w porównaniu do lat ubiegłych. W roku porównawczym nastąpił wzrost osób w przedziale do 1 miesiąca (wzrost o 1,8 w stosunku do roku bazowego) oraz w przedziałach od 6 do 12 miesięcy i 12-24 miesiące. Zatem największą grupą bezrobotnych są niezmiennie długotrwale bezrobotni, dla których w głównej mierze powinny być kierowane programy i projekty.

Tabela 8. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg czasu pozostawania bez pracy, w latach 2012-2018

	do 1 m-ca		od 1 do 3 m-cy		od 3 do 6 m-cy		od 6 do 12 m-cy		od 12 do 24 m-cy		powyżej 24 m-cy	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
2012	119	11,2	185	17,5	208	19,7	165	15,6	170	16,1	211	19,9
2014	101	10,8	187	20,1	170	18,2	137	14,7	154	16,5	183	19,6
2016	83	13,7	99	16,4	76	12,6	86	14,2	96	15,9	165	27,3
2017	45	8,6	92	17,5	91	17,2	78	14,8	74	14,0	147	27,9
2018	63	13,0	68	14,0	61	12,6	72	14,9	97	20,0	124	25,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP

7. Sytuacja osób niepełnosprawnych w Gminie Tuchów

Osoby niepełnosprawne wymagają szczególnej uwagi i interwencji ze strony pomocy społecznej. Niepełnosprawność bowiem jest istotnie trudną kwestią zdrowotno - społeczną. Na podstawie art. 2 ust. 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, **niepełnosprawnością** nazwiemy trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Na potrzeby niniejszego Monitoringu Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie, przekazał dane na temat m.in. liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności, stopnia niepełnosprawności osób po 16 roku życia i do 16 roku życia zamieszkałych na terenie Gminy Tuchów.

Wg danych statystycznych z lat 2012-2014, ogólna liczba osób z jednym symbolem przyczyny niepełnosprawności wynosiła 540, z dwoma przyczynami 129, a z trzema symbolami 21. W roku monitorującym liczba osób niepełnosprawnych z jednym symbolem wynosiła 191, z dwoma symbolami 34 osób, a z trzema symbolami 1 osoba.

Tabela 9. Struktura niepełnosprawnych mieszkańców Miasta i Gminy Tuchów wg liczby symboli przyczyny niepełnosprawności w latach 2012- 2018

		Tuchów miasto		Tuchów wieś		Razem	
		Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Lata 2012-2014	1 symbol	211	39,1	329	60,9	540	100
	2 symbole	45	34,9	84	65,1	129	100
	3 symbole	12	57,1	9	42,9	21	100
2016 rok	1 symbol	82	45,81	97	54,19	179	100
	2 symbole	14	33,3	28	66,7	42	100
	3 symbole	1	50	1	50	2	100
2017 rok	1 symbol	8	33,3	16	66,7	24	100
	2 symbole	0	0	1	100	1	100
	3 symbole	0	0	0	0	0	0
2018 rok	1 symbol	64	33,5	127	66,5	191	100
	2 symbole	11	32,4	23	67,6	34	100
	3 symbole	0	0	1	100	1	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Udział procentowy osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, wśród grupy osób z jednym symbolem wynosił 21,9 % dla miasta i 22,8 % dla wsi. Największy udział jednak odnotowano wśród osób z umiarkowanym stopniem, tj. 53,1 % dla miasta i 48,8 % dla wsi z jednym symbolem niepełnosprawności. Poniżej przedstawiono szczegółowe dane.

Tabela 10. Liczba osób niepełnosprawnych wg liczby symboli oraz stopnia niepełnosprawności, zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Tuchów wg miejsca zamieszkania w układzie miasto-wieś (dane za okres 2012-2014 i 2016 - 2018)

	Lata 2012-2014						2016 rok					
	Jeden symbol						Jeden symbol					
	znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności		znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Tuchów miasto	43	20,4	75	35,0	93	44,1	30	36,6	32	39,0	20	24,4
Tuchów wieś	86	26,1	124	37,7	119	36,2	31	32,0	43	44,3	23	23,7
	Dwa symbole						Dwa symbole					
	znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności		znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
	Tuchów miasto	12	26,7	25	55,6	8	17,8	5	35,7	7	50,0	2
Tuchów wieś	19	22,6	51	60,7	14	16,7	8	28,6	17	60,7	3	10,7
	Trzy symbole						Trzy symbole					
	znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności		znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
	Tuchów miasto	5	41,7	7	58,3	0	0	0	0	1	50,0	0
Tuchów wieś	4	44,4	5	55,6	0	0	0	0	1	50,0	0	0
	2017						2018 rok					
	Jeden symbol						Jeden symbol					
	znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności		znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Tuchów miasto	13	19,7	34	45,4	23	34,9	14	21,9	34	53,1	16	25,0
Tuchów wieś	26	23,9	47	43,1	36	33,0	29	22,8	62	48,8	36	28,4
	Dwa symbole						Dwa symbole					
	znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności		znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
	Tuchów miasto	5	45,5	5	45,5	1	9,0	6	54,6	3	27,3	2
Tuchów wieś	0	0	18	90,0	2	10,0	5	21,7	16	69,6	2	8,7
	Trzy symbole						Trzy symbole					
	znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności		znaczny stopień niepełnosprawności		umiarkowany stopień niepełnosprawności		lekki stopień niepełnosprawności	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
	Tuchów miasto	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0	0
Tuchów wieś	1	50	1	50	0	0	0	0	1	100	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie, przekazał dane na temat liczby osób do 16 roku życia. Ogólna liczba osób niepełnosprawnych w roku monitorowanym wynosiła łącznie 24, w tym 11 dziewcząt (45,8%) i 13 chłopców (54,2%).

Powiatowy Zespół przekazał również dane statystyczne na temat liczby osób niepełnosprawnych wg przyczyny niepełnosprawności. W latach 2012-2014 najliczniejsza okazała się grupa osób z upośledzeniem ruchowym stanowiąca 36,9% ogółu. Mniej liczne to grupy osób z chorobami układu oddechowego i krążenia (18,8%) oraz z chorobami neurologicznymi (10,6%). Osoby z chorobami psychicznymi stanowiły 10,3%. W roku monitorowanym również najliczniejsza grupa to osoby z symbolem 05-R (niepełnosprawność ruchowa). Osoby z niepełnosprawnością układu oddechowego i krążenia stanowiły 21,0% , Wyraźnie wzrosła w roku 2018 ilość wydanych orzeczeń o symbolu 02-P. Duża ilość stanowiły także orzeczenia osób z problemem neurologicznym, który stanowił 9,2% wszystkich orzeczeń.

Tabela 11. Liczba osób niepełnosprawnych (klienci PCPR), zamieszkałych na terenie Gminy Tuchów, w podziale na miasto-wieś, wg symboli niepełnosprawności osób w wieku powyżej 16 roku życia, w latach 2012 -2014, 2016-2018

			01-U	02-P	03-L	04-O	05-R	06-E	07-S	08-T	09-M	10-N	11-I	12-C	RAZEM
Lata 2012-2014	Gmina Razem	Liczba osób	17	89	31	20	318	24	162	22	24	91	63	0	861
		%	2	10,3	3,6	2,3	36,9	2,8	18,8	2,6	2,8	10,6	7,3	0	100
	Tuchów obszar wiejski	Liczba osób	13	59	22	13	188	15	99	12	15	47	41	0	524
		%	2,5	11,3	4,2	2,5	35,9	2,9	18,9	2,3	2,9	9	7,8	0	100
	Miasto Tuchów	Liczba osób	4	30	9	7	130	9	63	107,3	9	44	22	0	337
		%	1,2	8,9	2,7	2,1	38,6	2,7	18,7	30	2,7	13,1	6,5	0	100
2016 rok	Gmina razem	Liczba osób	5	26	9	3	81	4	58	10	23	44	15	1	279
		%	1,8	9,3	3,2	1,1	29,0	1,4	20,8	3,6	8,2	15,8	5,4	0,4	100
	Tuchów obszar wiejski	Liczba osób	4	10	5	2	48	3	33	6	12	24	9	0	156
		%	2,6	6,4	3,2	1,3	30,8	1,9	21,2	3,8	7,7	15,4	5,8	0	100
	Miasto Tuchów	Liczba osób	1	16	4	1	33	1	25	4	11	20	6	1	123
		%	0,8	13,0	3,3	0,8	26,8	0,8	20,3	3,3	8,9	16,3	4,9	0,8	100
2017 rok	Gmina razem	Liczba osób	1	18	4	6	86	8	49	5	18	29	22	0	155
		%	0,4	7,3	1,6	2,4	35,0	3,3	20,0	2,0	7,3	11,8	8,9	0	100
	Tuchów obszar wiejski	Liczba osób	0	11	4	2	52	5	34	4	14	12	17	0	155
		%	0	7,1	2,9	1,3	33,6	3,2	21,9	2,5	9,0	4,6	10,9	0	100
	Miasto Tuchów	Liczba osób	1	7	0	4	34	3	15	1	4	17	5	0	91
		%	1,1	7,7	0	4,4	37,4	3,7	16,5	1,1	4,4	18,6	5,5	0	100
2018 rok	Gmina Razem	Liczba osób	3	32	9	1	101	2	55	7	11	24	17	0	262
		%	1,1	12,2	3,4	0,4	38,5	0,8	21,0	2,7	4,2	9,2	6,5	0	100
	Tuchów obszar wiejski	Liczba osób	2	23	6	1	69	2	35	3	9	14	12	0	176
		%	1,1	13,1	3,4	0,6	39,2	1,1	19,9	1,7	5,1	8,0	6,8	0	100
	Miasto Tuchów	Liczba osób	1	9	3	0	32	0	20	4	2	10	5	0	86
		%	1,2	10,5	3,5	0	37,2	0	23,3	4,6	2,3	11,6	5,8	0	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

8. Przemoc w rodzinie

W ramach badania monitorującego w obszarze przemocy domowej dokonano analizy danych za 2018 rok w porównaniu z danymi z 2012 roku. Analiza obejmowała zadania, które realizuje Gmina Tuchów zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W gminie funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na pracy Zespołu Interdyscyplinarnego. W latach 2012-2014 Zespół Interdyscyplinarny spotykał się w każdym roku 4 razy, a liczba rodzin objętych wsparciem i działaniami Zespołu zwiększyła się z 29 w 2012 roku do 34 w 2014 roku. Rok monitorujący pokazał 32 rodziny objęte tego typu pomocą.

Tabela 12. Liczba osób objętych pomocą grup roboczych, liczba powołanych grup roboczych i posiedzeń ZI w Gminie Tuchów w latach 2014-2018

	2012 rok	2014 rok	2016 rok	2017 rok	2018 rok
Liczba posiedzeń zespołów	4	4	4	4	4
Powołane grupy robocze	25	34	18	18	24
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	29	34	33	31	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

W 2018 roku łączna liczba osób objętych pracą grup roboczych wynosiła 111, w tym 40 kobiet, 44 mężczyzn oraz 27 dzieci. Udzielono poradnictwa dla 75 osób, w tym dla 8 osób poradnictwa psychologicznego, dla 3 osób poradnictwa prawnego, dla wszystkich osób poradnictwa socjalnego oraz dla 28 osób poradnictwa zawodowego i rodzinnego.

Łączna liczba założonych NK w 2014 roku wynosiła 34, w tym najwięcej założonych zostało przez Policję. W roku monitorowanym łączna liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” wynosiła 23. W wyniku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie zakończono 23 procedur NK prowadzone z lat ubiegłych i 2018 r.

9. Problem alkoholowy

Dane dotyczące niniejszego rozdziału pochodzą ze sprawozdania działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (PARPA-G1). Dokonano porównania wyników dotyczących problemu alkoholowego w gminie z rokiem 2014. Dane za 2018 r. wskazały na powiększenie się liczby osób z tym problemem. Liczba członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wyniosła w 2018 roku 9. Członkowie Komisji przeprowadzili rozmowy z 63 członkami rodzin osób z problemem alkoholowych. Komisja wystąpiła do sądu wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego w stosunku do 12 osoby. W ramach grup roboczych udzielono pomocy 38 osobom. Poniżej zestawiono dane za lata 2014 oraz 2016 -2018 roku.

Tabela 13. Dane dotyczące Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Tuchów w latach 2014 oraz 2016 - 2018 rok

	2014 rok	2016 rok	2017 rok	2018 rok
Liczba członków GKRPA	9	8	9	9
Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym-czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień	7	37	19	24
Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym - rozmowy	64	75	61	63
Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym - rozmowy interwencyjno-motywuujące	27	37	27	20
Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym - wnioski o leczenie	7	8	1	12
Liczba osób, którym udzielono pomocy w ramach grup roboczych	20	42	38	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PARPA-G1

Osoby, u których wystąpił problem alkoholowy mogły skorzystać z punktu konsultacyjno-informacyjnego, w którym pracownicy udzielali im porad. W 2014 roku udzielono łącznie 64 porady dla 27 osób z tym problemem, a w 2018 roku udzielono 63 porady dla 27 osób.

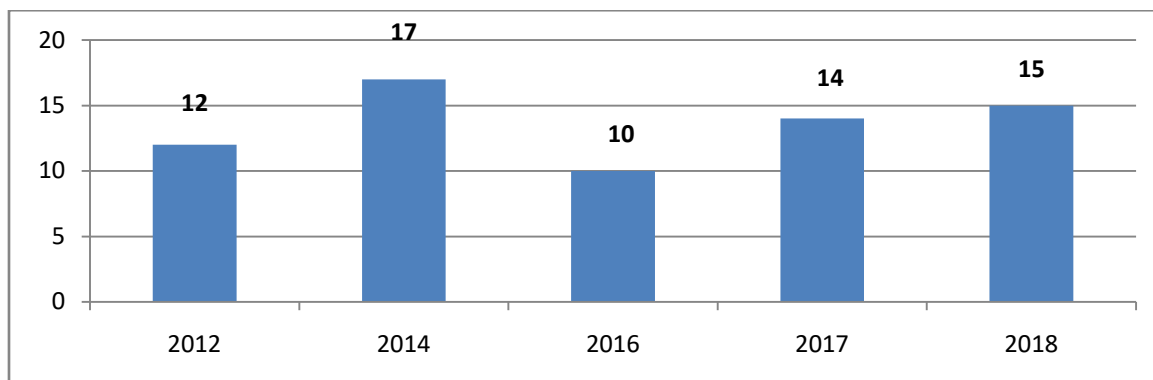
W ramach profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w 2018 roku, na terenie gminy odbyły się jednorazowe prelekcje, pogadanki (liczba uczestników- 460),

festyny i inne imprezy plenerowe (3 000 uczestników) oraz imprezy sportowe (2000 uczestników). Ponadto prowadzone były szkolenia /warsztaty dla nauczycieli w obszarze profilaktyki problemowej dla 60 uczestników oraz 250 rodziców.

10. Wspieranie rodziny

Wg danych statystycznych ze sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej łączna liczba rodzin objętą pracą asystenta w 2012 roku wynosiła 12, a w 2014 roku zwiększyła się do 17 rodzin. Rok monitorujący wykazał, że 15 rodzin objętych było tego typu pomocą. W tych rodzinach przebywało łącznie 28 dzieci.

Wykres 3. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w Gminie Tuchów w latach 2012-2017

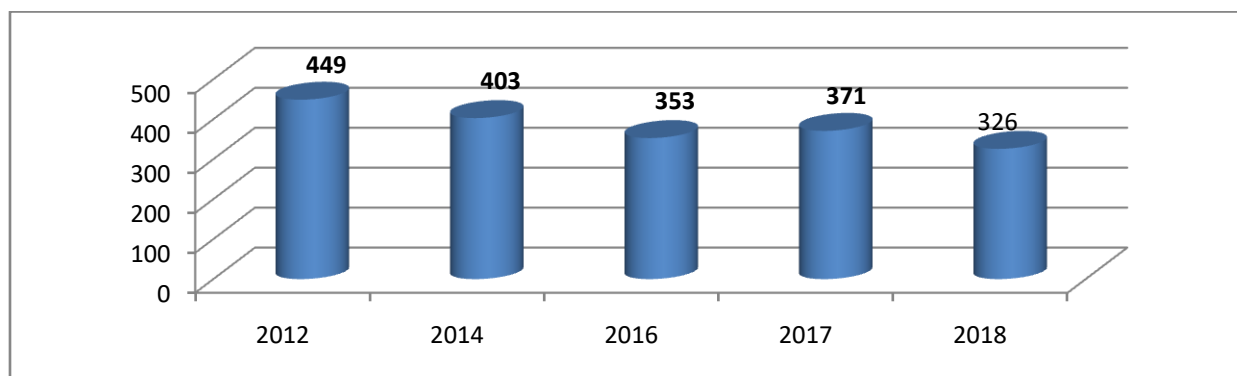
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

11. Pomoc społeczna. Zagrożenie marginalizacją i wykluczeniem społecznym

Przeprowadzone badania diagnostyczne wskazują na liczebność gospodarstw domowych w latach 2012-2018. Charakterystyka gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia publicznej pomocy społecznej jednoznacznie wskazuje, iż w roku początkowym badania liczba rodzin wynosiła 449. Wg danych z roku monitorowanego, łączna liczba rodzin

wynosiła 326, co oznacza zmniejszenie się liczby rodzin o 123 w stosunku do roku 2012. W stosunku rok do roku liczba rodzin uległa zmniejszeniu o 45 rodzin.

Wykres 4. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną przez OPS w Gminie Tuchów w latach 2012-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

Gospodarstwa domowe klientów pomocy społecznej w 2012 roku w większości były gospodarstwami jednoosobowymi. W przeciągu lat, aż do badania monitorującego, zaobserwowano ciągły wzrost odsetka tych rodzin, do 51,5 % w 2018 roku. W porównaniu do roku bazowego, nastąpił spadek niemal we wszystkich pozostałych typów rodzin; wyjątek stanowiły rodziny pięcioosobowe. Tendencja taka utrzymuje się od kilku lat.

Tabela 14. Skład gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Tuchów w latach 2012-2018

Liczba osób w rodzinie	2012 rok		2014 rok		2016 rok		2017 rok		2018 rok	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
1 osoba w rodzinie	148	33,0	137	34,0	162	45,9	196	52,9	168	51,5
2 osoby w rodzinie	73	16,3	42	10,4	31	8,8	38	10,2	41	12,6
3 osoby w rodzinie	63	14,0	56	13,9	38	10,8	36	9,7	36	11,0
4 osoby w rodzinie	66	14,7	58	14,4	44	12,5	33	8,9	27	8,3
5 osób w rodzinie	42	9,4	51	12,7	36	10,2	38	10,2	33	10,1
6 i więcej osób w rodzinie	57	12,7	59	14,6	42	11,9	30	8,1	21	6,5
Razem	449	100,0	403	100,0	353	100,0	371	100,0	326	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

Rodziny z dziećmi w badaniu podstawowym stanowiły 44,1% wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej. W 2018 roku rodziny z dziećmi stanowiły 31,6 % ogółu. Skład tych rodzin w 2012 roku, to w przeważającej mierze rodziny z 1 dzieckiem, a w dalszej kolejności z 2 dzieci. W roku monitorowanym tendencja została utrzymana - największy udział procentowy stanowiły rodziny z 1 dzieckiem (33 % rodzin) a w dalszej kolejności z 2 dzieci (31,1 %), rodziny z 3 dzieci (21,4%).

Tabela 15. Liczba dzieci w rodzinach korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Tuchów w latach 2012-2018

Liczba dzieci w rodzinie	2012 rok		2014 rok		2016 rok		2017 rok		2018 rok	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
1 dziecko	62	31,3	70	34,3	41	27,3	37	29,6	34	33,0
2 dzieci	57	28,8	53	26,0	50	33,3	37	29,6	32	31,1
3 dzieci	47	23,7	51	25,0	33	22,0	32	25,6	22	21,4
4 dzieci	20	10,1	20	9,8	18	12,0	17	13,6	12	11,6
5 dzieci	7	3,5	9	4,4	7	4,7	1	0,8	2	1,9
6 dzieci	4	2,0	0	0,0	1	0,7	1	0,8	1	1,0
7 i więcej	1	0,5	1	0,5	0	0,0	0	0	0	0
Razem	198	100,0	204	100,0	150	100,0	125	100,0	103	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

Rodziny niepełne w roku bazowym stanowiły 17,4% ogółu, a w roku monitorowanym udział zmniejszył się do 12,3 %.

Tabela 16. Liczba dzieci w rodzinach niepełnych korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Tuchów w latach 2012-2017

Liczba rodzin niepełnych ogółem	2012 rok		2014 rok		2016 rok		2017 rok		2018 rok	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
1 dziecko	35	44,9	23	41,8	12	27,9	12	30,0	18	45,0
2 dzieci	10	12,8	15	27,3	16	37,2	16	40,0	12	30,0
3 dzieci	11	14,1	13	23,6	8	18,6	7	17,5	4	10,0
4 dzieci i więcej	22	28,2	4	7,3	7	16,3	5	12,5	6	15,0
Razem	78	100,0	55	100,0	43	100,0	40	100,0	40	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

12. Charakterystyka dominujących problemów społecznych gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną.

Istotnym elementem diagnozy jest próba określenia, w jakim stopniu odnotowane w ustawie o pomocy społecznej dysfunkcje i problemy społeczne dotyczyły mieszkańców Gminy Tuchów. Badanie porównawcze obejmowało lata 2012-2018. Struktura problemów społecznych w badanych latach została zamieszczona w poniższej tabeli.

Tabela 17. Powody udzielenia pomocy społecznej w Gminie Tuchów (2012-2018)

	liczba rodzin w 2012 roku	%	liczba rodzin w 2014 roku	%	liczba rodzin w 2016 roku	%	liczba rodzin w 2017 roku	%	liczba rodzin w 2018 roku	%
Ubóstwo	129	28,7	246	61,0	214	60,6	194	52,3	178	54,6
Bezdomność	3	0,7	4	1,0	3	0,8	1	0,8	3	0,9
Bezrobocie	193	43,0	173	42,9	128	36,3	118	31,8	97	29,8
Niepełnosprawność	176	39,2	173	42,9	174	49,3	158	42,6	152	46,6
Długotrwała lub ciężka choroba	137	30,5	160	39,7	140	39,7	147	39,6	165	50,6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	49	10,9	63	15,6	56	15,9	52	14,0	38	11,7
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (ogółem)	72	16,0	85	21,1	76	21,5	54	14,6	37	11,4
w tym rodziny niepełne	43	9,6	45	11,2	41	11,6	39	10,5	26	8,0
w tym rodziny wielodzietne	34	7,6	39	9,7	31	8,8	14	3,8	6	10,4
Alkoholizm	25	5,6	32	7,9	33	9,3	32	8,6	26	8,0
Przemoc w rodzinie	9	2,0	9	2,2	5	1,4	5	1,4	6	1,8
Zdarzenie losowe	21	4,7	16	4,0	9	2,5	5	1,4	5	1,5
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	0,4	4	1,0	4	1,1	4	1,1	2	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się, lecz udział procentowy rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa pozostał nadal na wysokim poziomie i w 2018 r. wynosił 54,6 %. Zwiększenie (w porównaniu z rokiem podstawowym badania) udziałów procentowych odnotowano w przypadku takich problemów jak: niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego i bezdomność. Zmniejszył się udział procentowy udzielanej pomocy ze względu na bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, zwłaszcza w przypadku rodzin niepełnych, przemocy w rodzinie i zdarzenia losowego.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

O skali zagrożenia wykluczeniem społecznym świadczy także liczba dzieci i młodzieży oraz osób objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Pomoc w dożywianiu skierowana jest w szczególności do: dzieci do siódmego roku życia i uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej.

Ogólna liczba osób objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wynosiła w 2012 roku 356 osób, w tym 60 dzieci do 7 roku życia i 296 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. W roku monitorującym programem objęto 171 osób, w tym 26 dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej oraz 148 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. Zatem widać wyraźnie, że liczby osób objętych dożywianiem zmniejszają się systematycznie.

Tabela 18. Liczba osób objętych Programem „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w Gminie Tuchów w latach 2012-2018

Rok	Razem	dzieci do 7 roku życia	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej
2012	356	60	296
2014	358	76	296
2016	274	34	247
2017	201	27	178
2018	171	27	148

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Nadmienić należy, iż od roku 2019 pomoc realizowana będzie w ramach wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 -2023.

Karta Dużej Rodziny.

W ramach wsparcia dla rodzin i pomocy rodzinom wielodzietnym, przysługuje niezależnie od dochodu Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Przez rodzica rozumie się także rodzica

zastępczego lub osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka. Prawo do Karty Dużej Rodziny przysługuje także dzieciom:

- w wieku do 18. roku życia,
- w wieku do 25. roku życia – w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności,

ale tylko w przypadku, gdy w chwili składania wniosku w rodzinie jest co najmniej troje dzieci spełniających powyższe warunki. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny nie przysługuje rodzicowi, którego sąd pozbawił władzy rodzicielskiej lub któremu sąd ograniczył władzę rodzicielską przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, chyba że sąd nie pozbawił go władzy rodzicielskiej lub jej nie ograniczył przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do co najmniej trojga dzieci, prawo to nie przysługuje również rodzicowi zastępczemu lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka, w przypadku gdy sąd orzekł o odebraniu im dzieci z uwagi na niewłaściwe sprawowanie pieczy zastępczej. Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie. Prawo do posiadania Karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, który jest:

1. osobą posiadającą obywatelstwo polskie, mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
2. cudzoziemcem mającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielony w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 oraz art. 186 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2017 r. poz. 2206), lubw związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkuje z członkami rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
3. mającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom jego rodziny w rozumieniu art. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobytku oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2017 r. poz. 900), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.¹

Na terenie Gminy Tuchów w 2018 roku wydano Karty Dużej Rodziny dla 289 osób (58 rodzin), w tym dla 109 rodziców/małżonków i 180 dzieci.

¹ na podstawie: www.gov.pl/web/rodzina/karta-duzej-rodziny-ogolne

1. Wskaźniki realizacji celów w 2018 roku

Wskaźniki realizacji CELU I - (C1) Zintegrowany system pomocy społecznej					
Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Zrealizowana wartość wskaźnika w latach 2016-2018	Zrealizowana wartość wskaźnika w latach 2016-2018	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Monitorowanie problemów społecznych	Liczba raportów z monitoringu	1	3	50,0	6
Praca socjalna z bezrobotnymi beneficjentami Ośrodka Pomocy Społecznej	Liczba bezrobotnych rodzin objętych pracą socjalną	173	343	33,3	1030
Współpraca z instytucjami i/lub podmiotami działającymi w obszarze integracji społeczno- zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba podmiotów, z którymi zawarto porozumienie i/lub podpisano list intencyjny o współpracy	1	1	100,0	1
Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem materialnym z tytułu ubóstwa oraz osób, które są zaliczane do grupy wykluczonych społecznie.	246	586	41,9	1400
Realizacja pracy socjalnej przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz osób wykluczonych społecznie.	Liczba rodzin, które zostały objęte pracą socjalną przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej	276	761	46,1	1650
Kontynuacja działań zespołu interdyscyplinarnego	Liczba zespołów interdyscyplinarnych	1	1	100,0	1
Kontynuacja działań prowadzonych przez punkt konsultacyjny	Liczba osób objęta wsparciem punktu konsultacyjnego	27	84	52,5	160
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom z problemem alkoholowym.	Liczba osób z problemem alkoholowym i/lub z otoczenia osoby z problemem alkoholowym, którym udzielono porady.	27	106	66,3	160

Zacieśnianie współpracy z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego	Liczba skierowanych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym	7	21	50,0	42
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom doznającym przemocy domowej.	Liczba osób zdiagnozowanych jako ofiary przemocy domowej, którym udzielono specjalistycznej pomocy np. psycholog, prawnik itp.	75	339	75,3	450
Opracowanie i skuteczne wdrażanie gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani i przemocy domowej.	Liczba raportów z monitoringu i ewaluacji z programu	1	3	50,0	6
Realizacja działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.	Liczba spotkań z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych	663	1100	27,5	4000
Realizacja działań profilaktycznych wśród dorosłych mieszkańców gminy z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.	Liczba spotkań z dorosłymi mieszkańcami w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych	47	308	102,7	300
Stały monitoring sytuacji demograficznej gminy – analiza trendów demograficznych	Coroczny raport z analizy trendów demograficznych	1	3	50	6
Zapewnienie wsparcia materialnego dla osób starszych wymagających wsparcia z sytemu zabezpieczenia społecznego	Liczba osób w wieku powyżej 60 roku życia objęta wsparciem materialnym przez Ośrodek Pomocy Społecznej.	75	119	26,4	450
Zacieśnianie współpracy z Domami Pomocy Społecznej	Liczba osób skierowanych do Domu Pomocy Społecznej	32	125	65,8	190
Zacieśnianie współpracy z Środowiskowymi Domami Samopomocy	Liczba listów intencyjnych i/lub porozumień w zakresie podejmowanej współpracy	1	1	16,7	6
Zapewnienie dostępności do usług opiekuńczych dla osób starszych terenu gminy.	Liczba osób objęta usługami opiekuńczymi	19	67	60,9	110
Monitoring sytuacji dziecka i rodziny	Liczba raportów	1	3	50,0	6
Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	Liczba rodzin objętych wsparciem OPS z tytułu niewydolności opiekuńczo - wychowawczej	85	167	33,4	500
Zapewnienie dostępności do sytemu świadczeń rodzinnych.	Liczba rodzin objęta wsparciem sytemu świadczeń rodzinnych.	1080	5147	80,4	6400

Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo.	Liczba osób objęta wsparciem asystenta rodziny	17	39	39,0	100
Realizacja przez Ośrodek Pomocy Społecznej Programu Pomoc Państwa w zakresie dożywiania	Liczba dzieci i młodzieży objęta programem	356	756	36,0	2100
Opracowanie i realizacja programu wspierania rodziny i sytemu pieczy zastępczej	Liczba raportów z monitoringu.	1	32	50,0	6

Wskaźniki realizacji CELU II - (C2) Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny					
Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Zrealizowana wartość wskaźnika w latach 2016-2018	Zrealizowana wartość wskaźnika w latach 2016-2018 (%)	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty zajęć sportowej, kulturalnej itp.	Liczba dzieci i młodzieży z terenu gminy uczestnicząca w zajęciach rozwijających zainteresowania i umiejętności	554	623	18,8	3320
Organizacja festynów rodzinnych	Liczba festynów rodzinnych	129	179	23,5	770
Realizacja sytemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dzieci i młodzieży objętych systemem stypendialnym	1042	1737	27,8	6250
Realizacja Programów wsparcia materialnego rodzin np. Karta Dużej Rodziny	Liczba rodzin objętych wsparciem w ramach Karty Dużej Rodziny	133	176	22,3	790
Realizacja Programów wsparcia materialnego rodzin np. Rodzina 500+	Liczba rodzin objętych wsparciem w ramach Programu Rodzina 500+	1344	4301	53,3	8064

Wskaźniki realizacji CELU III - (C3) Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Zrealizowana wartość wskaźnika w latach 2016-2018	Zrealizowana wartość wskaźnika w latach 2016-2018 (%)	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Pełna dostępność do usług medycznych	Liczba placówek medycznych świadczących usługi medyczne w ramach kontraktu NFZ w zakresie podstawowej opieki medycznej	9	9	100	9
Zapewnienie dostępu mieszkańców gminy do leczenia specjalistycznego	Liczba placówek medycznych świadczących usługi medyczne w ramach kontraktu NFZ w zakresie specjalistycznej opieki medycznej	9	9	100	9

Wskaźniki realizacji CELU IV - (C4) Tworzenie godnych warunków zamieszkania

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Zrealizowana wartość wskaźnika w latach 2016-2018	Zrealizowana wartość wskaźnika w latach 2016-2018 (%)	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Bank danych o istniejących zasobach oraz zapotrzebowaniu na lokale socjalne.	Utworzenie bazy danych o istniejących zasobach oraz zapotrzebowaniu na lokale socjalne	1	1	100,0	1
Monitoring w zakresie zagrożeń eksmisją w zasobach własnych i poza zarządem gminy.	Liczba raportów z monitoringu	1	3	50,0	6
Baza danych o stanie technicznym budynków i mieszkań, program remontów, adaptacji i wymiany zużytej zabudowy.	Utworzenie bazy danych o stanie technicznym budynków i mieszkań.	1	1	100,0	1
Utworzenie mieszkania chronionego.	Utworzenie mieszkania chronionego	1	1	100,0	1

Analiza osiągniętych w 2018 roku wartości wskaźników celów Strategii wykazała, że w ramach każdego celu strategicznego podejmowane były zaplanowane w Strategii kierunki i przedsięwzięcia zmierzające do realizacji celów zawartych w Strategii do roku 2021. Rok 2018 był trzecim rokiem wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tuchów na lata 2016-2021. Wedle danych z 3 lat wynika, iż sytuacja społeczna gminy jest porównywalna do roku 2016, nie zachodzą znaczące zmiany w zakresie występujących problemów społecznych. Dokładniejsza analiza możliwa będzie oraz zalecana do przeprowadzenia w kolejnych latach. Z uwagi jednak na fakt, iż dotychczasowa strategia była przyjęta z uwzględnieniem unormowań prawnych z roku 2016, a następnie zaktualizowana w roku 2017, doszły nowe zadania do realizacji przez Ośrodek Pomocy Społecznej w formie kolejnego programu socjalnego tzw. „Dobry Start”, w formie przyznawanej raz w roku kwoty w wysokości 300 zł na wyprawkę szkolną dla każdego ucznia, jak i realizacją od 01.01.2019 r. wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, który zastąpił dotychczasowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” należy uaktualnić powyższy dokument. Wobec powyższego zespół ds. monitoringu i ewaluacji Strategii za rok 2018 wnosi rekomendację w zakresie modyfikacji i uzupełnienia wskaźników, jak również aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tuchów na lata 2016-2021 poprzez uchylenie dotychczasowej strategii i wprowadzenie w całości nowej, uaktualnionej, dla ułatwienia stosowania jako przejrzystej.

1. Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Tuchów w latach 2012-2018 ze względu na miejscowość zamieszkania	4
Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Tuchów w latach 2012-2018, ze względu na ekonomiczne grupy wiekowe	4
Tabela 3. Liczba dzieci w przedszkolach, liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w latach 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 na terenie Gminy Tuchów	6
Tabela 4. Wybrane rodzaje przestępstw na terenie Gminy Tuchów w latach 2016-2018.....	8
Tabela 5. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg płci, w latach 2012-2018	9
Tabela 6. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg wykształcenia, w latach 2012-2018.....	10
Tabela 7. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg wieku, w latach 2012-2018	10
Tabela 8. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Tuchów zarejestrowanych w PUP, wg czasu pozostawiania bez pracy, w latach 2012-2018	11
Tabela 9. Struktura niepełnosprawnych mieszkańców Miasta i Gminy Tuchów wg liczby symboli przyczyny niepełnosprawności w latach 2012- 2018.....	12
Tabela 10. Liczba osób niepełnosprawnych wg liczby symboli oraz stopnia niepełnosprawności, zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Tuchów wg miejsca zamieszkania w układzie miasto-wieś (dane za okres 2012-2014 i 2016-2018).....	13
Tabela 11. Liczba osób niepełnosprawnych (klienci PCPR), zamieszkałych na terenie Gminy Tuchów, w podziale na miasto-wieś, wg symboli niepełnosprawności osób w wieku powyżej 16 roku życia, w latach 2012 -2014 i 2016-2018	14
Tabela 12. Liczba osób objętych pomocą grup roboczych, liczba powołanych grup roboczych i posiedzeń ZI w Gminie Tuchów w latach 2014-2018.....	15
Tabela 13. Dane dotyczące Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Tuchów w latach 2014 oraz 2016- 2018	16
Tabela 14. Skład gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Tuchów w latach 2012-2018	18
Tabela 15. Liczba dzieci w rodzinach korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Tuchów w latach 2012-2018	19
Tabela 16. Liczba dzieci w rodzinach niepełnych korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Tuchów w latach 2012-2018	19
Tabela 17. Powody udzielenia pomocy społecznej w Gminie Tuchów (2012-2018)	20
Tabela 18. Liczba osób objętych Programem „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w Gminie Tuchów w latach 2012-2018	21
Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Tuchów w latach 2012 – 2018.....	3
Wykres 2. Podstawowe rodzaje struktur ludności według płci i wieku.	5
Wykres 3. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w Gminie Tuchów w latach 2012-2018... ..	17
Wykres 4. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną przez OPS w Gminie Tuchów w latach 2012-2018.....	18

Uzasadnienie

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na obszarze Gminy Tuchów na lata 2016-2021 przyjęta została przez Radę Miejską w Tuchowie uchwałą Nr XXIII/144/2016 w dniu 23 marca 2016 roku. Po przeprowadzeniu oceny wdrażania poszczególnych celów i kierunków zawartych w strategii, które zostały zebrane i opisane w Monitoringu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Tuchów za 2016 rok, Zespół wdrażający dokonał aktualizacji jak również dokonał wprowadzenia do jej treści zapisów dodatkowych zadań realizowanych przez Ośrodek na rzecz rodzin, tj.: realizacji programów wsparcia materialnego rodzin np. Karta Dużej Rodziny, Rodzina 500+ i przyjął uchwałą nr XLII/279/2017 Rady Miejskiej w Tuchowie z dnia 30 sierpnia 2017 r. Aktualizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na obszarze Gminy Tuchów na lata 2016-2021”.

Zgodnie z określonym w Strategii systemem jej wdrażania i oceny, Zespół do spraw realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych corocznie opracowuje monitoring i dokonuje oceny wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań i przedstawia swoją ocenę Burmistrzowi i Radzie.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz fakt, iż cele i zadania określone w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na obszarze Gminy Tuchów na lata 2016-2021 były realizowane prawidłowo w roku 2018, podjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione.